

Podaci preuzeti iz monografije:

60 godina Farmaceutskog fakulteta u Beogradu 1945–2005

autori: prof. dr Mirjana Medenica i prof. dr Darko Ivanović

Prof. dr Dobrila Živanov-Stakić

Dobrila Živanov-Stakić rođena je 15. maja 1932. godine u Gaju kod Kovina, gde je završila osnovnu školu. Nižu gimnaziju završila je u Kovinu, a više razrede gimnazije u Kragujevcu. Zbog postignutog uspeha tokom gimnazijskog školovanja bila je oslobođena polaganja mature. Na Farmaceutski fakultet u Beogradu upisala se 1951. godine i diplomirala 1956. godine. Tokom studija radila je kao demonstrator u Institutu za farmaceutsku hemiju Farmaceutskog fakulteta u Beogradu. Odmah po diplomiranju postavljena je za asistenta-pripravnika za predmet Farmaceutska hemija, a 1957. godine izabrana je za asistenta. Kao stipendista Svetske zdravstvene organizacije boravila je sedam meseci u Belgiji, na Farmaceutskom fakultetu u Briselu i Liežu, kao i u Laboratoriji za kontrolu lekova Belgije, gde je radila u oblasti hemijske i biološke kontrole lekova. Pošto je obavila specijalistički staž iz hemijskog i biološkog ispitivanja lekova, uradila eksperimentalni specijalistički rad, položila ispit iz Hemije i analitike lekova i odbranila specijalistički rad pred Ispitnom komisijom Saveta za narodno zdravlje NR Srbije, stekla je 1962. godine akademski naziv specijaliste Kontrole lekova. Profesorka Živanov-Stakić time je postala i prvi specijalista Kontrole lekova kod nas.

Doktorsku disertaciju *Prilog hemijskom proučavanju domaćih vrsta Helleborusa* odbranila je 1969. godine na Farmaceutskom fakultetu u Beogradu, a odmah zatim boravila 12 meseci kao stipendista Univerziteta u Bazelu u laboratoriji za istraživanje steroida kod profesora dr K. Meyera u Institutu za farmaceutsku hemiju (Pharmazeutisches Institut der Universität). Tu je radila na rešavanju problema izolovanja novih steroidnih genina, dobijanju polusintetskih proizvoda i rešavanju njihove hemijske strukture. U ovoj laboratoriji boravila je tri meseca i tokom 1972. godine baveći se istom naučnom problematikom. Iz ove saradnje proisteklo je i 6 objavljenih naučnih radova u međunarodnim časopisima, od kojih je 5 radova objavljeno u *Helvetica Chimica Acta*.

U zvanje docenta izabrana je 1970. godine, za vanrednog profesora 1975. i redovnog profesora 1981. godine.

Naučni radovi prof. dr Dobrile Živanov-Stakić obuhvataju sledeća područja istraživanja: izolovanje novih biološki aktivnih steroidnih genina, kardenolida i bufadienolida, zatim sapogenina koji se koriste za industrijsko dobijanje hormona; određivanje hemijske strukture prirodnih i polusintezom dobijenih proizvoda; konformaciona analiza u rešavanju problema mehanizma dejstva lekova; primena novih reagensa i tehnika u analitici lekova i dobijanje novih radiofarmaceutika.

Profesorka Živanov-Stakić bila je rukovodilac projekata Farmaceutskog fakulteta koje su finansirali Republička zajednica nauke, odnosno Ministarstvo za nauku: *Izolovanje prirodnih proizvoda, dobijanje polusintetskih derivata, ispitivanje biološke aktivnosti* (1976–1980); *Hemijske transformacije prirodnih i sintetskih proizvoda, biološka aktivnost* (1981–1990); *Hemijske transformacije biološki aktivnih jedinjenja, kontrola kvaliteta i metabolita* (1991–1996) i *Biofarmaceutska i hemijsko-tehnološka istraživanja lekovitih supstanci i lekovitog bilja* (1996–2000). Objavila je 205 naučnih radova, od kojih 110 u međunarodnim i 95 u domaćim časopisima. Učestvovala je sa 128 saopštenja na naučnim skupovima, od kojih 83 u inostranstvu i 45 u zemlji. Održala je i 18 predavanja po pozivu. Naučni opus profesorke Živanov-Stakić ogleda se i kroz veliki broj mentorstva za izradu magistarskih teza (mentor 6 i član komisija 7), kao i doktorskih disertacija (mentor 9 i član komisija 13). Bila je i mentor za izradu 17 eksperimentalnih specijalističkih radova iz Ispitivanja i kontrole lekova i član komisija za odbranu 46 specijalizacija. Pored toga, bila je i mentor jednog specijalističkog rada iz Kozmetologije i član komisije za odbranu 2 rada, kao i član komisija za odbranu 12 bibliografskih specijalističkih radova iz Farmakoinformatike. Ostvarila je naučnu saradnju sa Akademijom nauka Mađarske, sa Institutom za fiziku PMF – Novi Sad, Institutom za nuklearne nauke »Boris Kidrič«, Medicinskim fakultetom u Skoplju, Stomatološkim fakultetom u Beogradu i Institutom za onkologiju i radiologiju Srbije.

Profesorka Živanov-Stakić bila je upravnik Instituta za farmaceutsku hemiju i analitiku lekova od 1984. do 1997. godine i član više komisija Fakulteta. Takođe, bila je prodekan za nastavu (1974–1979), kao i dekan Farmaceutskog fakulteta u Beogradu (1983–1985). Bila je predsednik Komisije za polaganje ispita i odbranu specijalističkih radova iz Ispitivanja i kontrole lekova na Farmaceutskom fakultetu u Beogradu, a 1995. godine izabrana je i za predsednika Ispitne komisije Vojnomedicinske akademije za polaganje specijalističkog ispita iz Ispitivanja i kontrole lekova. Bila je šef Katedre hemije na Farmaceutskom fakultetu, koordinator naučnoistraživačkog rada u Republičkoj zajednici nauke, član Stručnog veća za medicinske nauke na Univerzitetu, član Savezne komisije za opojne lekove, član Komiteta za zdravlje i socijalnu politiku Srbije i delegat Farmaceutskog fakulteta u Skupštini Beogradskog univerziteta. Pored toga, bila je potpredsednik Farmaceutskog društva Srbije, zatim delegat u Skupštini Saveza farmaceutskih društava Jugoslavije i član Redakcije časopisa *Arhiv za farmaciju*.

Prof. dr Dobrila Živanov-Stakić dobitnik je Ordena rada sa zlatnim vencem, Plakete Farmaceutskog društva Srbije, godišnje Nagrade Instituta za nuklearne nauke »Boris Kidrič«, 1985. godine, Zahvalnice Saveza studenata Farmaceutskog fakulteta u Beogradu, kao i Zahvalnice Farmaceutskog fakulteta iz Skoplja za pomoć u poslediplomskoj nastavi.

Profesorka Dobrila Živanov-Stakić penzionisana je 1997. godine.

Brojnim generacijama farmaceuta profesorka Dobrila Živanov-Stakić ostaće u sećanju kao omiljeni profesor, veliki pedagog i nezaboravni predavač.

Profesorka Dobrila Živanov-Stakić preminula je 2009. godine u Beogradu.

Odabrani radovi

Höriger, N., Živanov, D., Linde, H.H.A., Meyer, K.: Weitere Cardenolide aus Ch'an Su. *Helv. Chim. Acta* 1970; 53: 2051.

Živanov–Stakić, D., Mladenović, M.: Novi postupak dobijanja triterpenskih saponozida biljke *Helleborus odorus*. *Acta Pharm. Jugosl.* 1970; 20: 183.

Linde H.P.G., Isaac, O., Linde, H.H.A., Živanov, D.: Über die Konstitution eines neuen Sapogenins aus *Helleborus odorus* Waldst. et Kit. und *Helleborus niger* L. *Helv. Chim. Acta* 1971; 54: 1704.

Kalman, A., Argay, Gy., Ribar, B., Živanov–Stakić, D., Vladimirov, S.: Structure of the Steroid Sapogenin: Spirosta-5,25(27)-diene-1 β ,3 β ,11 α -triol Monohydrate. *Acta Cryst.* 1985; C41: 1645.

Kalman, A., Argay, Gy., Živanov–Stakić, D., Vladimirov, S., Ribar, B.: Novel Observations on the “Main–Part” Isostructuralism exhibited by Various Steroid Molecules: Structures of 5-Androstene-3 β ,17 β -diol Monohydrate and a 1:2 Adduct of Digitoxigenin and Digirezigenin. *Acta Cryst.* 1992; B48: 812.